

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W WOŁOMINIE

z dnia 2023 r.

w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych i konserwacyjnych pomnika przyrody drzewa - Głóg jednoszyjkowy, rosnącego na dz. nr ew. 3 obr. 29 Wołomin.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 45 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) Rada Miejska w Wołominie uchwala, co następuje:

§ 1. Uzgadnia się przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych i konserwacyjnych pomnika przyrody drzewa - Głóg jednoszyjkowy o obwodzie pnia 218 cm, rosnącego na dz. nr ew. 3 obr. 29 Wołomin (róg ul. Legionów i Wileńskiej w Wołominie), uznanego Uchwałą nr XXXIX-129/2021 Rady Miejskiej w Wołominie z dnia 30 września 2021 r. w sprawie pomników przyrody na terenie Gminy Wołomin, za pomnik przyrody, na warunkach określonych w ekspertyzie w zakresie oceny stanu drzewa z oceny wizualnej (załącznik nr 1 do uchwały) oraz aneksie do ww. ekspertyzy (załącznik nr 2 do uchwały).

§ 2. Zabiegi pielęgnacyjne i konserwacyjne ww. pomnika przyrody, zgodne z zapisami ekspertyzy oraz aneksu, o których mowa w § 1, powinny być przeprowadzone przy spełnieniu następujących warunków:

- 1) prace pielęgnacyjne powinna wykonywać osoba przeszkolona w cięciach drzew weterańskich, szczególnie zapuszczonych drzew głowiastych,
- 2) po wykonaniu ww. zabiegów, celem oceny zgodności wykonanych prac z założeniami przedstawionymi w niniejszej uchwale, przeprowadzone zostaną oględziny pomnika przyrody.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wołomina

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Ekspertyza w zakresie oceny stanu drzewa z oceny wizualnej

Przedmiot opracowania:

Pomnik przyrody
Głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna* Jacq.)
Róg ulic Legionów i Wileńskiej, Wołomin
dz. nr 3, obręb 29, Wołomin

Zamawiający:

Gmina Wołomin
Wydział Ochrony Środowiska
Ul. Ogrodowa 4,05-200 Wołomin

Marzec/Kwiecień 2023

Autor opracowania: EKO-TREK Jerzy Stolarczyk

Spis treści

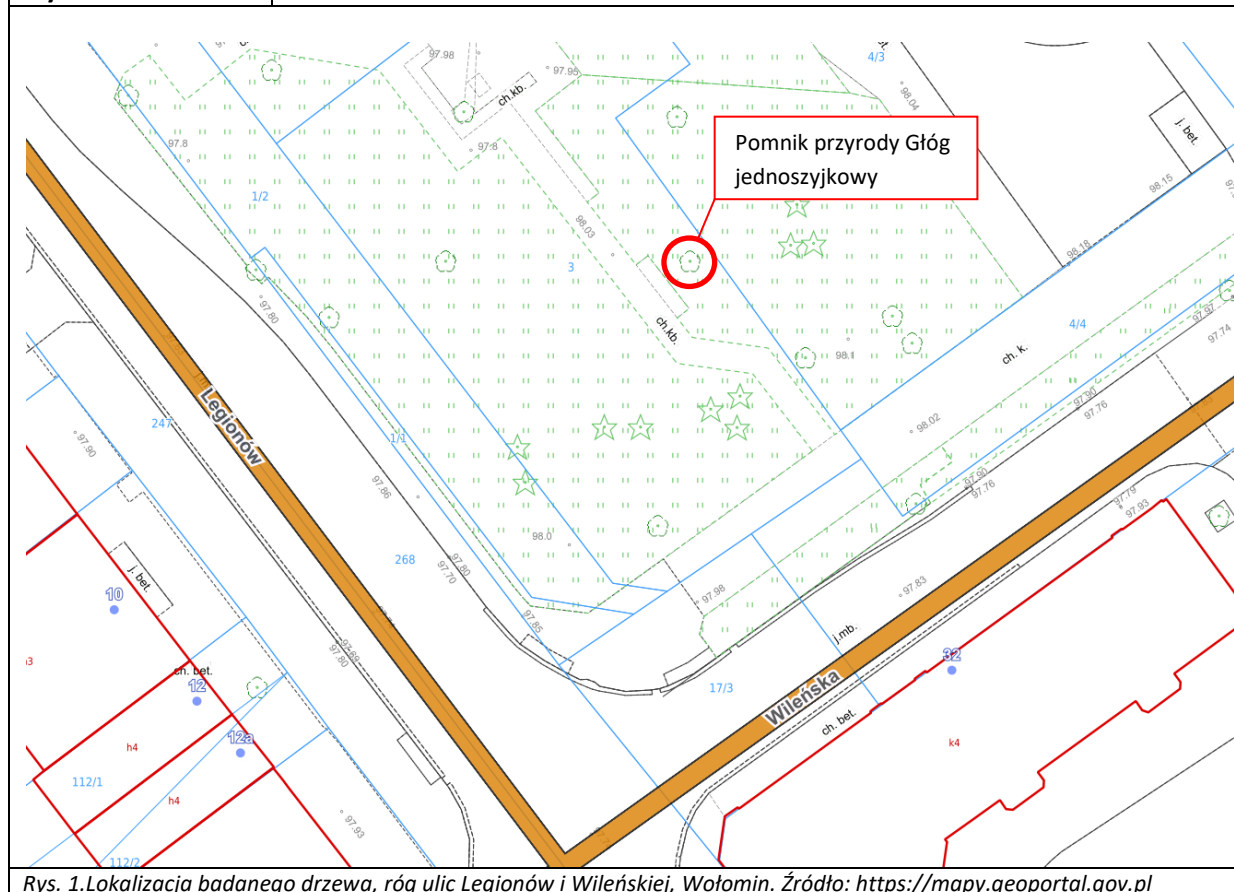
1. Wstęp	3
2. Przedmiot badania/ szczegóły zlecenia	3
3. Wykonawca badania	4
4. Metodyka badania.....	4
5. Wyniki oceny drzewa: Pomnik przyrody - Głóg jednoszyjkowy, Róg ulic Legionów i Wileńskiej, Wołomin	5
5.1. Parametry drzewa, ocena stanu i wybrane informacje istotne dla jego statyki	5
5.2. Wnioski i zalecenia	8

1. Wstęp

Niniejszy dokument powstał na zlecenie Gminy Wołomin, z siedzibą w Wołominie, ul. Ogrodowa 4, NIP 1251333722 poprzez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Wołominie, z siedzibą ul. Ogrodowa 4, zgodnie ze zleceniem nr 8/WOŚ/2023 z dnia 17 marca 2023r. Wykonawcą jest Jerzy Stolarczyk prowadzący firmę pod nazwą EKO-TREK Jerzy Stolarczyk z siedzibą w miejscowości Jamnik nr 1, 55-140 Żmigród (NIP 8981092878, REGON 932947258). Przedmiotem zlecenia jest wykonanie ekspertyzy dendrologicznej pomnika przyrody – głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna* Jacq.), rosnącego na rogu ulic Legionów i Wileńskiej w Wołominie, dz. nr 3 obręb 29 Wołomin.

2. Przedmiot badania/ szczegóły zlecenia

Nr zlecenia	8/WOŚ/2023	Data zlecenia:	17.03.2023
Adres/ lokalizacja drzewa	Róg ulic Legionów i Wileńskiej, Wołomin (dz. nr 3, obręb 29 Wołomin) Lokalizacja wskazana na mapie		
Obiekt badany	Pomnik przyrody Głóg jednoszyjkowy (<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.)		
Opis usług do wykonania	Ocena wizualna		

Czas wykonania wizji i pomiarów w terenie: Marzec 2022 r.

Zakres wykonanych prac:

- Pomiary dendrometryczne,
- Inspekcja drzewa z wejściem w koronę
- Opis i ocena kondycji drzewa,
- Opis i ocena stabilności drzewa,
- Identyfikacja zagrożeń dla osób i mienia ze strony drzewa,

- Wskazania i wnioski dotyczące dalszych działań wobec drzewa i otoczenia oraz minimalizacji stwierdzonych zagrożeń
- Sporządzenie dokumentacji fotograficznej.

Ekspertyza zawiera:

- opis metodyki badania,
- opis badanego drzewa oraz jego cech istotnych dla oceny statyki,
- ocenę stanu drzewa,
- przedstawienie wyników pomiarów w formie opisowej i graficznej,
- wnioski i zalecenia dotyczące dalszego postępowania z badanym obiektem.

3. Wykonawca badania

Jakub Józefczuk – mgr inż. architekt krajobrazu, absolwent Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, prowadzi działalność w zakresie architektury krajobrazu, projektowania zieleni, dendrologii, w tym diagnostyki drzew. Ekspert w zakresie diagnostyki instrumentalnej, CID.

Jerzy Stolarczyk – członek Grupy Niezależnych Ekspertów Drzew (Independent Tree Expert Group), technik leśnictwa, inspektor nadzoru w specjalności leczenie i pielęgnacja drzew (NOT SITO nr 46/87), właściciel firmy EKO-TREK oraz marki Wrocławska Szkoła Arborystyki zajmującej się szkoleniami z zakresu arborystyki i diagnostyki drzew, ekspert w zakresie diagnostyki instrumentalnej drzew.

Członkowie zespołu: Marek Zarankiewicz, Tomasz Pluta.

Materiał zdjęciowy użyty w niniejszej ekspertyzie: EKO-TREK.

Dane kontaktowe: Jerzy Stolarczyk EKO-TREK, js@eko-trek.pl, tel. +48 501 715 081, www.eko-trek.pl.

4. Metodyka badania

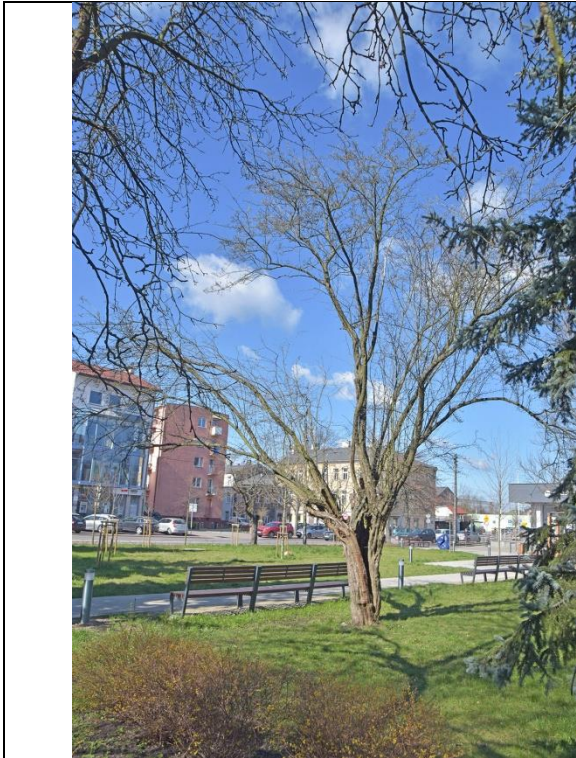
Stosowane są następujące metody oceny i pomiaru drzew:

- a. Pomiar podstawowych parametrów drzewa zgodnie ze standardami.
 - Pomiar obwodu taśmą mierniczą na wysokości 130 cm oraz 100 cm.
 - Pomiar wysokości taśmą mierniczą lub dalmierzem Nikon Forestry Pro.
- b. Ocena wizualna stanu zdrowotnego.
 - Ocena wizualna wykonana z poziomu gruntu lub także z korony drzewa.
 - Ocena uwzględnia także cechy drzewa mogące wpływać na statykę: rozmiary, położenie, cechy budowy lub symptomy chorób.
 - Stan korzeni badany jest metalową sondą arborystyczną, a stan pnia młotkiem diagnostycznym.

5. Wyniki oceny drzewa: Pomnik przyrody - Głóg jednoszyjkowy, Róg ulic Legionów i Wileńskiej, Wołomin

5.1. Parametry drzewa, ocena stanu i wybrane informacje istotne dla jego statyki

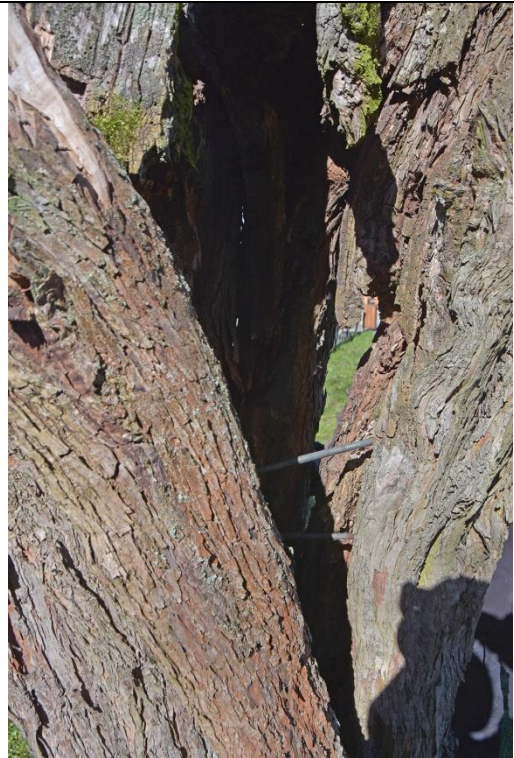
ID/ Lokalizacja	Róg ulic Legionów i Wileńskiej, działka 3, Obręb 29 Wołomin
Rodzaj/ gatunek	Głóg jednoszyjkowy (<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.)
Podstawowe parametry drzewa:	<p>Wysokość: 9,6 m</p> <p>Obwód (na wys. 130 cm): 218 cm</p> <p>Obwód (na wys. 100 cm): 196 cm</p> <p>Średnica korony 11x6,8 m</p> <p>Podstawa korony 1,8 m</p>
Określenie wieku drzewa	Drzewo stare (wiek ok. 140 lat)
Obiekty w zasięgu drzewa:	Ciągi komunikacji pieszej, inne nasadzenia, ławki, latarnie.
Warunki wzrostu drzewa, lokalizacja, grunt dostępny korzeniom	Grunt ograniczony z 1 strony przez chodnik. Pod drzewem trawnik.
Ocena kondycji	Osłabiona
Ocena wartości drzewa	Pomnik przyrody, wartość społeczna, historyczna, przyrodnicza i krajobrazowa
Ocena i opis stanu zdrowotnego drzewa	<p>Od odziomka rozłamanie pnia na 5 części, części pnia połączone wzmocnieniem przewiertowym - prętami o średnicy 10mm, nakrętki częściowo zarośnięte.</p> <p>Wnętrze pnia puste, w środku kamienie. Pień w formie kolumn funkcjonalnych: z każdej z części rozłamanego pnia wyrastają przewodniki pochodzenia odroślowego, które konkurują ze sobą.</p> <p>Korona asymetryczna i odroślowa. Drzewo w przeszłości głowione na wysokości 2,5m, później skracano przewodniki na wysokości 4,5m. Środkowy przewodnik martwy, wyłamany i zawieszony. Pozostałe przewodniki ze śladami po wyłamanych konarach i martwicami w miejscach dawnych cięć. Dwa przewodniki wychylone nad ławkę i chodnik. W części przewodników ubytki w miejscach pasów martwic. Witalność adekwatna do fazy rozwojowej.</p>
Ocena i opis zabiegów przeprowadzonych na drzewie w poprzednich latach oraz ich prawidłowości i wpływu na stan drzewa obecnie	Drzewo poddawane w przeszłości cięciom redukcyjnym, przez co wytworzyła się obecna korona odroślowa. Cięcia nie były ponawiane w kolejnych latach, czego konsekwencją jest wzrost ryzyka ich wyłamania (częsta cecha drzew głowionych).
Ocena stopnia zagrożenia dla ludzi i mienia w otoczeniu drzewa	Wysokie ryzyko wyłamywania się fragmentów korony.

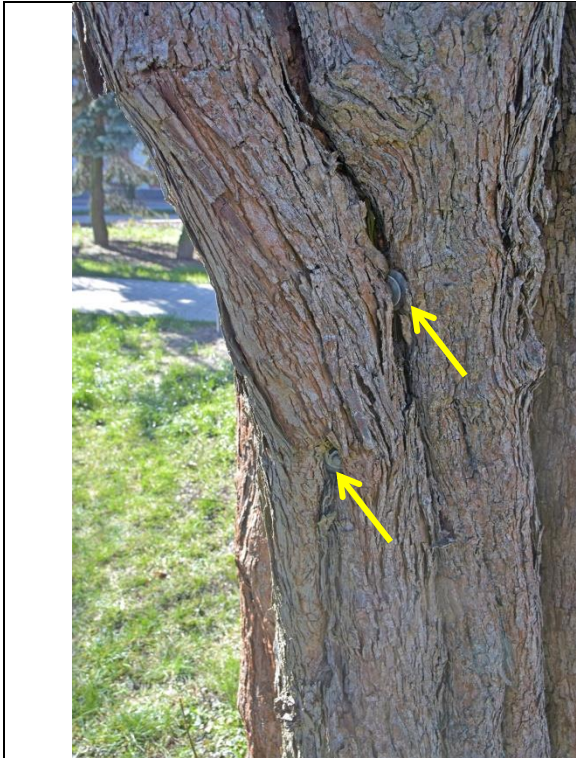
Fot. 1. Głóg jednoszyjkowy, ul. Legionów/Wileńska, Wołomin. Widok całego drzewa.

Fot. 2. Głóg jednoszyjkowy, ul. Legionów/Wileńska, Wołomin. Rozłamanie pnia.

Fot. 3 i 4. Głóg jednoszyjkowy, ul. Legionów/Wileńska, Wołomin. Wykonane zabezpieczenie przewiertowe pnia.

Fot. 5. Głóg jednoszyjkowy, ul. Legionów/Wileńska, Wołomin. Zarastające pręty.

Fot. 6. Głóg jednoszyjkowy, ul. Legionów/Wileńska, Wołomin. Wychylone nad ławkę. przewodniki

5.2. Wnioski i zalecenia

Pozytywy:

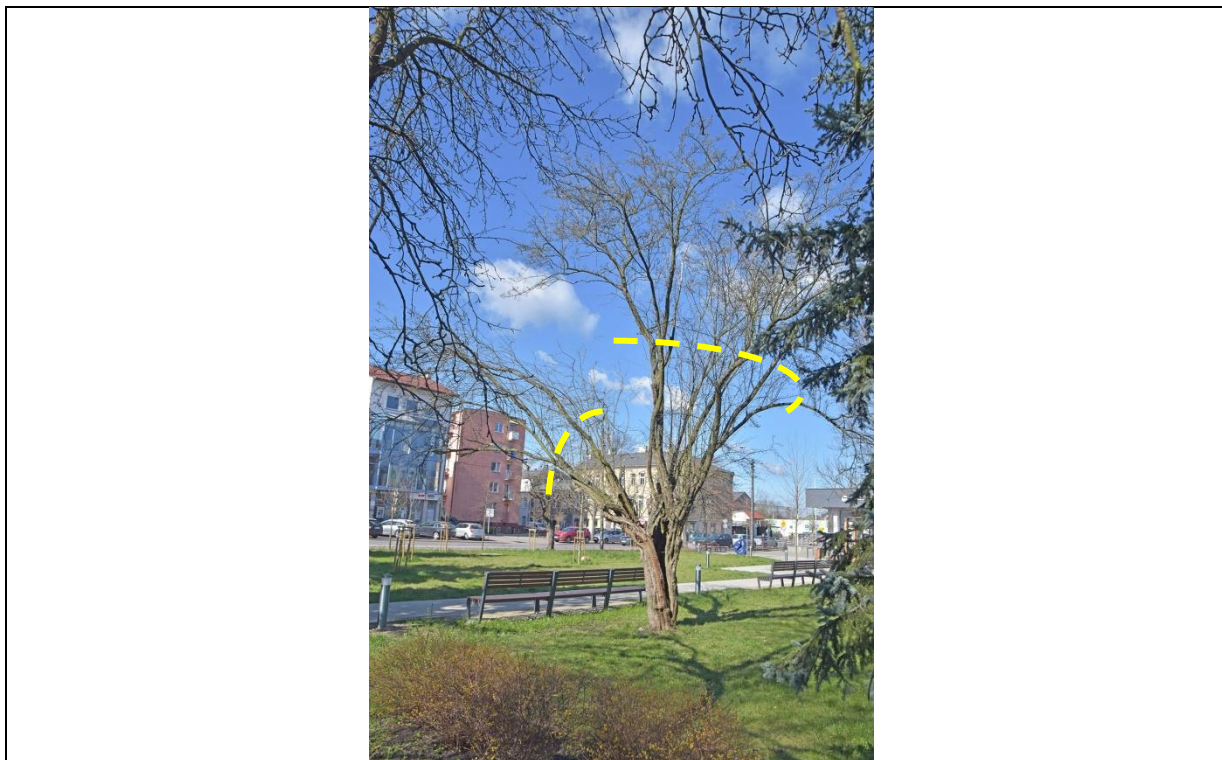
- Pomnik przyrody o dużych walorach historycznych, przyrodniczych i społecznych o cechach drzewa weterana.
- Pień zabezpieczony przed dalszym rozłamywaniem poprzez wzmocnienie przewiertowe.
- Drzewo o dość dobrej witalności.

Problemy/ zagrożenia:

- Wysokie ryzyko wyłamywania się fragmentów korony drzewa, co jest typowym, negatywnym zjawiskiem u nieformowanych, głowionych drzew.
- Dwa przewodniki silnie wychylone nad ławkę i chodnik znacząco wpływające na pogorszenie bezpieczeństwa wokół drzewa.
- Częściowo zarośnięte wiązania przewiertowe – brak możliwości przedłużenia.
- Możliwy negatywny wpływ na drzewo na skutek działania zespołu czynników klimatycznych (tj. susza), a także biotycznych (działalność owadów, grzybów itp.).

Wskazania i zalecenia dla dalszych działań:

- Drzewo jest warte zachowania ze względu na wartość przyrodniczą, historyczną, krajobrazową i społeczną. Stanowi element lokalnej zielonej infrastruktury.
- **Poprawa warunków siedliskowych** – pod drzewem pozostawiać naturalny mulcz.
- Zalecane są **prace w koronie drzewa**:
 - **Cięcia redukcyjne**: ze względu na wysokie ryzyko wyłamania się przewodników i zagrożenie dla drzewa utratą dużej części korony zalecane jest wykonanie cięć redukcyjnych w wymiarze około 50% wg wskazań zamieszczonych na rys. 2 poniżej. **Skracać selektywnie jedynie główne przewodniki, pozostawiając wszelkie, drobne pędy i odrosty na pozostałej części drzewa (nawet wyrastające powyżej wskazanej wysokości cięć).**
 - **Prace powinna wykonywać osoba przeszkolona w cięciach drzew weterańskich, szczególnie zapuszczonych drzew głowiastych.**
 - **Usunąć niestabilny susz.**
- W kolejnych latach utrzymywać formowaną koronę drzewa. Nawroty cięć co 2-3 lata. Usuwać regularnie susz.
- Rekomendacje wykonać w terminie do 6 miesięcy .

Rys. 11. Głóg jednoszyjkowy, ul. Legionów/Wileńska, Wołomin. Proponowany docelowy rozmiar cięć. Rysunek poglądowy, cięcia należy wykonywać zgodnie z wytycznymi opisanymi powyżej w rekomendacjach.

Optymalnym czasem wykonywania cięć drzew liściastych jest sezon wegetacyjny. Najlepszym okresem na wykonywanie cięć jest druga połowa lata. Dopuszczalnym okresem, jednak nie optymalnym jest sezon spoczynku roślin. Cięć żywych gałęzi na gatunkach liściastych nie należy wykonywać: po spoczynku – od czasu rozpoczęcia rozwoju pąków do pełnego rozwoju liści, przed spoczynkiem – od czasu rozpoczęcia przebarwiania liści do czasu pełnego zatrzymania ich funkcjonowania.

Zalecenia kontroli stanu drzewa

- Ocena stanu i stabilności drzewa przedstawiona w niniejszej ekspertyzie odnosi się do obecnego stanu przedmiotowego drzewa i jego otoczenia.
- Kontrola wizualna drzewa zalecana raz do roku – w różnych okresach wegetacji.
- Dalsze działania zgodnie z wynikami kontroli wizualnej.

Aneks do ekspertyzy drzewa – uszczeg

Pomnik przyrody: Głóg jednoszyjkowy (*Crataegus mon*
Wołomin, dz. nr 3, obręb 29, Wołomin

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Wołominie

z dnia 2023 r.

Zgodnie z zaleceniami w ekspertyzie celem jest obniżenie korony dla zachowania integralności biomechanicznej drzewa. Prace dla drzew weterańskich są niestandardowe i wymagają podążania za drzewem, jego potrzebami i reakcjami. Poniżej zawarto dodatkowe wyjaśnienia dla prac zalecanych zgodnie z proponowanym planem opieki.

1. poprawa warunków siedliskowych i zmiana zagospodarowania terenu

- wyznaczyć strefę ochrony korzeni z pozostawiona naturalną ściółką (skosić nisko trawę, pozostawić opadłe liście głogu)
- przed sezonem wegetacyjnym zastosować cieniówkę (podniesioną ponad poziomem gruntu, z dostępem powietrza i wody)
- podlewać - wiosną szczególnie przy braku śniegu, później w okresie ew. suszy.

Rozpocząć jesienią 2023, kontynuować w kolejnych latach.

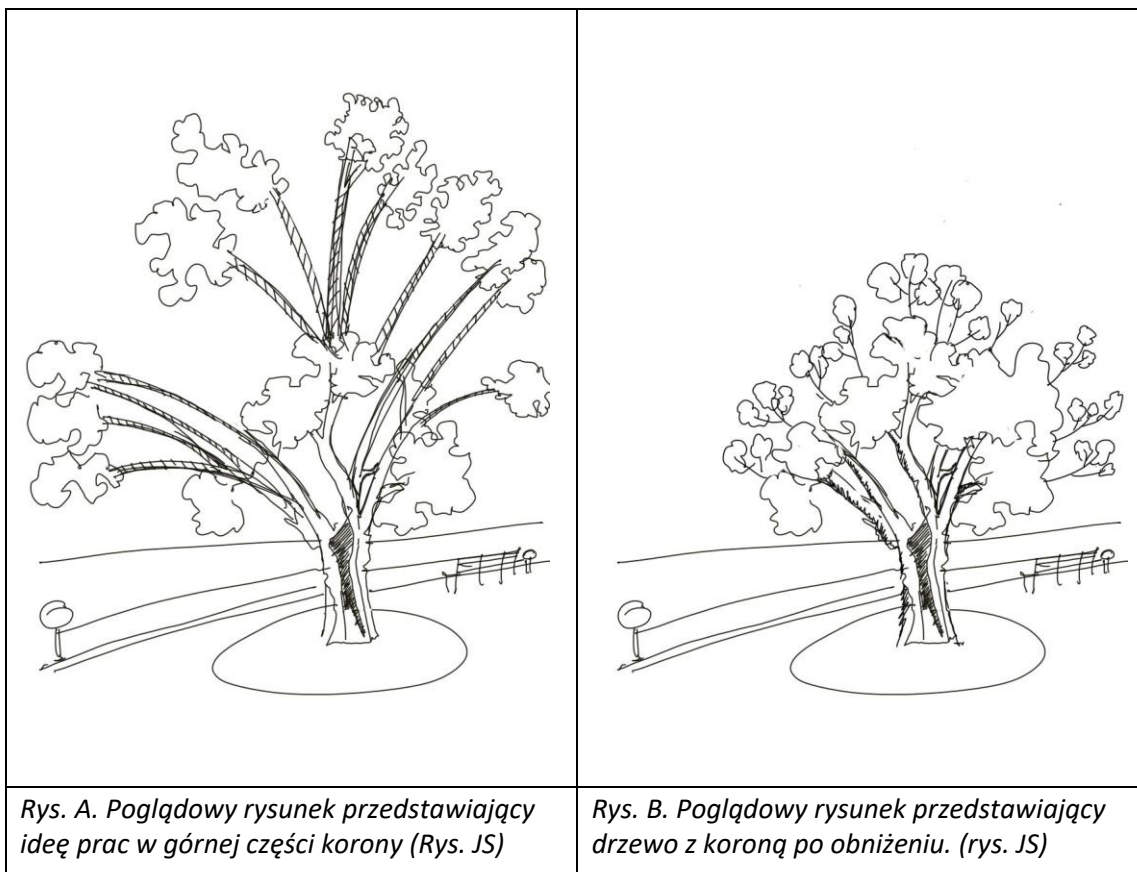
Dodatkowo zalecane jest przesunięcie ławki spod korony drzewa

2. cięcia zmniejszające koronę

- prace na konarach w górnej części korony - stopniowe usuwanie pędów bocznych oraz cieniowanie konarów bez usuwania wierzchołków (por. rys. A) w celu utrzymania dominacji wierzchołkowej. Miejsca cieniowania i cięcia odpowiadają poglądowemu rysunkowi z ekspertyzy.
- w kolejnych sezonach - zależnie od reakcji drzewa (czyli pojawienia się nowych pędów w dolnej części korony i ich stanu) etapowe obniżanie drzewa przez redukcję konarów.

Rozpocząć zimą 2023/2024, kontynuować w kolejnych latach. Proces rozłożony na 3-5 lat.

Docelowo - korona obniżona i odbudowana (por. rys. B)

Uzasadnienie

Aktem prawnym regulującym cele, zasady i formy ochrony przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.).

Pomnik przyrody objęty niniejszą uchwałą został ustanowiony przez Uchwałę nr XXXIX-129/2021 Rady Miejskiej w Wołominie z dnia 30 września 2021 r. w sprawie pomników przyrody na terenie Gminy Wołomin.

Zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy prace wykonywane na potrzeby ochrony przyrody uzgadnia się z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Zgodnie z art. 87a ust. 2 w związku z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.), rada gminy dokonuje uzgodnienia prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody i realizacji celu publicznego, bez względu na to na mocy jakiego aktu prawa miejscowego pomniki przyrody zostały ustanowione, tzn. czy pomnik przyrody został ustanowiony rozporządzeniem wojewody czy rady gminy. Objęcie drzew ochroną prawną w formie ustanowienia pomników przyrody oznacza, że nadzór nad ich utrzymaniem i pielęgnacją odbywa się na koszt gminy, jednakże na wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w zakresie chirurgii drzew jest potrzebna uchwała rady gminy uzgadniająca te zabiegi.

Po przeprowadzeniu oględzin drzewa gatunku Głóg jednoszyjkowy o obwodzie pnia 218 cm, rosnącego na dz. nr ew. 3 obr. 29 Wołomin, potwierdzono zasadność wykonania specjalistycznej ekspertyzy dendrologicznej wraz z rekomendacjami w zakresie przeprowadzenia niezbędnej pielęgnacji. „Ekspertyza w zakresie oceny stanu drzewa z oceny wizualnej” wykonana na zlecenie Gminy przez firmę EKO-TREK oraz aneks będący załącznikiem do ww. ekspertyzy zawiera wskazania i zalecenia jakie należy podjąć w celu eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa, ale przede wszystkim ochrony ww. drzewa.

Zgodnie z załączoną ekspertyzą Głóg jednoszyjkowy stanowiący pomnik przyrody posiada duże walory historyczne, przyrodnicze i społeczne, a także posiada cechy drzewa weterana. Przeprowadzona ekspertyza wskazuje jednak na wysokie ryzyko wyłamywania się fragmentów korony drzewa, co jest typowym, negatywnym zjawiskiem u nieformowanych, główionych drzew, a także silnie wychylenie dwóch głównych przewodników nad ławką i chodnikiem, co znacząco wpływa na pogorszenie bezpieczeństwa wokół drzewa.

W ekspertyzie stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej uchwały oraz w aneksie stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały, który Wykonawca przedstawił po dodatkowych oględzinach drzewa przeprowadzonych w dniu 14 września 2023 r. określono zakres i sposób wykonywania prac. Ze względu na wysokie ryzyko wyłamania się przewodników i zagrożenie dla drzewa utratą dużej części korony zalecane jest usunięcie niestabilnego suszu, stopniowe wykonanie cięć redukcyjnych oraz innych zabiegów wg wskazań zamieszczonych w ekspertyzie oraz aneksie do ekspertyzy, mających na celu obniżenie i odbudowanie korony ww. drzewa.

Redukcja korony jest istotną lecz również niezbędną ingerencją w pokrój Głogu jednoszyjkowego, gdyż ma na celu nie tylko zapewnienie bezpieczeństwa dla otoczenia, ale i możliwie najdłuższe zachowanie drzewa. Przeprowadzona redukcja korony jest zgodna z art. 87a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) i ma na celu osiągnięcie pożądaney stabilności drzewa przy jak najdłuższym jego zachowaniu.

Warto nadmienić iż, znaczenie drzew sędziwych oraz weteranów w miastach jest bardzo duże ze względu na pełnione przez nie funkcje ekologiczne, których nie gwarantują tak liczne młode nasadzenia. Stare drzewa, m.in. dziuplaste, to element środowiska umożliwiający życie organizmom, które i tak nie mają łatwo na terenach silnie zurbanizowanych.

Głóg jednoszyjkowy rosnący na rogu ul. Legionów i Wileńskiej w Wołominie posiada nieocenioną wartość przyrodniczą i historyczną, w związku z czym należy dołożyć wszelkich starań, aby przyczynić się do jego ochrony i zachowania dla przyszłych pokoleń. Ponadto, w ramach poprawy kondycji ww. drzewa oraz w celu eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa, podjęcie przez Radę Miejską w Wołominie uchwały w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów ujętych w ekspertyzie drzewa stanowiącego pomnik przyrody jest uzasadnione.

Powyższa uchwała nie spowoduje niekorzystnych skutków społecznych i gospodarczych.